

Дело C-458/21

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

22 юли 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Kúria (Унгария)

Дата на акта за преюдициално запитване:

17 юни 2021 г.

Жалбоподател:

CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt.

Ответник:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (дирекция „Жалби“ на Националната данъчна и митническа администрация, Унгария)

KÚRIA (ВЪРХОВЕН СЪД)

[...]

Определение

[...]

Предмет на производството: обжалване в областта на данъчното облагане

Първи жалбоподател в касационното производство: ответникът от първоинстанционното производство

Втори жалбоподател в касационното производство: жалбоподателят от първоинстанционното производство

[...]

Диспозитив

Kúria (Върховен съд) [...], на основание член 267, [първа алинея], буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз, отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз относно тълкуването на член 132, параграф 1, буква в) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета [от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност].

Kúria (Върховен съд) поставя на Съда следния преюдициален въпрос:

Следва ли член 132, параграф 1, буква в) от Директива 2006/112/ЕО да се тълкува в смисъл, че е освободена от ДДС получаваната от застраховател услуга, изразяваща се във:

- проверка дали е правилна поставената на застрахованото лице диагноза за тежко заболяване,
- издирване на най-добрите съществуващи медицински услуги с оглед на успешното лечение на застрахованото лице, както и
- организиране на лечението в чужбина, ако това се покрива от застраховката и застрахованото лице го поиска?

[...] [вътрешноправни процесуални въпроси]

Мотиви

Фактите в главното производство

[1] От септември 2012 г. застрахователят — жалбоподател в първоинстанционното производство (наричан по-нататък и „жалбоподателят“), предлага на пазара различни медицински застраховки и застраховки „Живот“, по които се задължава при определени условия да осигури медицинско лечение в чужбина, в случай че застрахованото лице страда от някое от следните пет заболявания: онкологично заболяване, заболяване, налагащо операция за поставяне на байпас, проблеми със сърдечните клапи, заболявания, налагащи неврохирургична интервенция, и заболявания, налагащи трансплантиране на органи и тъкани от жив донор. Документът, озаглавен „Специални условия на здравна застраховка „Best Doctors®“ (наричан по-нататък „Специалните условия“), съдържа правила, които определят специалните условия на застрахователната полица. Съгласно точка 4а от Специалните условия ползването на услугата „InterConsultation“ (или „второ лекарско мнение“ според описанието в Специалните условия; наричана по-нататък „IC“) е необходимо условие, за да може да се ползват услугите за лечение в чужбина. Услугата „FindBestCare“ (наричана по-нататък „FBC“) е част от лечението в чужбина. Точка 2р от Специалните условия съдържа

- описание на IC, точка 2m — определение за FBC, а точка 13 описва етапите на процедурата за предявяване на претенция по застраховката.
- [2] За изпълнението на задълженията си по застраховката на 13 септември 2012 г. жалбоподателят сключва договор за сътрудничество (наричан по-нататък „договорът за сътрудничество“) с Best Doctors España, S. A. U. (наричано по-нататък „испанското дружество“), което е испанският член на международната група дружества Best Doctors®, за ползване на патентованата му услуга за медицинска информация. Съгласно този договор така наречените услуги „Best Doctors“ включват два елемента: IC и FBC. Услугата IC се състои в това, че лекарите на Best Doctors® прегледват повторно медицинската информация за застрахованото лице въз основа на предоставената им документация, за да установят има ли лицето право да получи застрахователното обезщетение. Съгласно договора застрахователното обезщетение не се дължи в случаите на остри заболявания или на заболявания, за които не е извършен преглед от „местен“ медицински специалист. Услугата FBC пък се изразява в това, че когато съответната застраховка включва такова покритие, испанското дружество уговаря за застрахованото лице прегледи при доставчици на медицински услуги, организира лечението (прием, прегледи), хотелското настаняване и пътуването, осигурява асистентска услуга и проверява дали медицинското лечение е подходящо. Освен това посоченото дружество се занимава с обработката и заплащането на медицинските възнаграждения в съответствие с договорите, подписани с доставчиците на медицински услуги. Дружеството не поема разходите за път и настаняване, нито разходите за предоставените медицински грижи. FBC не може да се ползва за лечение в Унгария (т. 1 и 2 от приложение А към договора за сътрудничество).
- [3] Съгласно договора за сътрудничество жалбоподателят заплаща годишна такса за услугите „Best Doctors“ за всяко застраховано лице, на също толкова вноски, на колкото застрахованите лица заплащат застрахователните си премии (точка Е от договора за сътрудничество).
- [4] За периода октомври—декември 2012 г. испанското дружество е издало три фактури за възнаграждението си за тези услуги, по които жалбоподателят не е платил данък върху добавената стойност (ДДС).
- [5] През спорния период жалбоподателят все още не е използвал предоставяната от испанското дружество услуга „Best Doctors“, но е бил длъжен да плаща вноските и ги е заплащал.
- [6] При последваща данъчна проверка на справка-декларациите по ДДС за периода от 1 май до 31 декември 2012 г., извършена при жалбоподателя като данъчен представител на групата, Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága (дирекция „Големи

данькоплатци“ на Националната данъчна и митническа администрация, Унгария [...] издава акт с дата 5 май 2016 г., с който определя на жалбоподателя допълнително данъчно задължение в размер на 1 059 000 унгарски форинта (HUF), имуществена санкция в размер на 529 000 HUF за невнасянето на данъка, лихви за забава в размер на 178 000 HUF и имуществена санкция в размер на 20 000 HUF за неизпълнение на различни данъчни задължения.

- [7] С решение от 14 ноември 2016 г. [...] ответникът, който разглежда подадената по административен ред жалба срещу въпросния данъчен акт, изменя частично този акт, като намалява на 376 000 HUF размера на имуществената санкция за невнесен данък, и потвърждава акта в останалата му част.
- [8] Ответникът основава решението си на член 132, параграф 1, буква в) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (наричана по-нататък „Директивата за ДДС“), на член 37, параграф 1, член 60, параграфи 1 и 2, член 65, член 82, параграф 1, член 85, параграф 1, буква в), член 120, буква б) и член 140, буква а) от *Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény* (Закон CXXVII от 2007 г. за данъка върху добавената стойност, наричан по-нататък „Законът за ДДС“), както и на решения на Съда на Европейския съюз D. (C-384/98), *Kügler* (C-141/00) и *D’Ambrumenil и Dispute Resolution Services* (C-307/01).
- [9] Съгласно точка 2 от съобразителната част на това решение, до която именно се отнася спорът, услугата, която испанското дружество предоставя на жалбоподателя, не отговаря на условията за освобождаване от данъка, предвидени в член 85, параграф 1, буква в) от Закона за ДДС, тъй като насрещните престации, посочени в трите фактури, представляват вид фиксирана такса, която не се намира в пряка взаимовръзка с действително предоставени услуги с цел здравна помощ или диагностициране, терапия или успешно лечение на заболявания. При услугата IC повторната проверка на предходната медицинска документация служела да се установи дали застрахованото лице има право на лечение в чужбина, за което второто лекарско мнение било необходимо условие. Испанското дружество не извършвало диагностични прегледи, нито провеждало лечението, а въз основа на предходната медицинска документация преценявало и анализирило резултатите от такива прегледи и лечения, за да се произнесе дали е настъпил рискът, покрит от застраховката на съответния клиент. Испанското дружество проверявало, оценявало и в определени случаи организирило медицинските грижи, но не предоставяло такива, нито лекувало болести или разстройства на здравето; неговите услуги, разглеждани заедно или поотделно, не можело да се определят като медицинско лечение. Предвид основната

цел на стопанската сделка, материализирана във фактурите, предоставените услуги не можело да се окачествят като освободени от ДДС здравни услуги, а представлявали основно експертни и организационни дейности, поради което жалбоподателят следвало да внесе ДДС в размер на 752 000 HUF.

[10] В жалбата си до съда срещу решението на данъчния орган жалбоподателят твърди, че този орган е квалифицирал погрешно услугите, които той получава от испанското дружество, тъй като Best Doctors® не само оценява медицинската документация, но и извършва допълнителни прегледи (например хистологично изследване на изпратените проби от тъкани), и освен това услугите му включват издирване на най-добрите чуждестранни медицински специалисти и получаване на тяхното мнение, което означава, че целта на тези услуги е успешното лечение на пациента и това той да получи възможно най-ефективната терапия. IC не било административно задължение, а основен елемент от услугата, предоставяна като част от застрахователното обезщетение, в рамките на която изготвящият доклад лекар или лекарски екип извършвал диагностична дейност. Най-ценният елемент от услугата на Best Doctors® бил свързаният с диагностицирането на здравословните проблеми и на заболяванията, което попадало в обхвата на понятието за здравни услуги по член 132, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС и съответно налагало освобождаване от данъка.

[11] Първоинстанционният съд уважава частично жалбата и връща преписката на данъчния орган за постановяване на нов акт. Като се основава на заключението на вещото лице по съдебна медицина, което взема предвид съставените медицински доклади, представени от Best Doctors® в края на проверявания период, посоченият съд приема, че услугата IC, предоставяна като част от услугите „Best Doctors®“, е насочена пряко и несъмнено, включително от практическа гледна точка, както към оказването на здравна помощ, така и към подобряването на здравето и към диагностицирането и терапията на заболяванията. Първоинстанционният съд приема също, че договорите и Специалните условия не подкрепят изводите на данъчния орган, че основната цел на IC е изготвянето на експертен доклад, за да се установи дали конкретното застраховано лице има право да получи последващи застрахователни обезщетения. Същият съд дава указания на данъчния орган да извърши допълнителни проверки при повторното разглеждане на преписката.

[12] Двете страни подават касационни жалби до Kúria (Върховен съд) против решението на първоинстанционния съд.

[13] В касационната си жалба ответникът от първоинстанционното производство се позовава на решение на Съда Unterpertinger (C-212/01),

като твърди, че услугите „Best Doctors®“ имат само косвена връзка с терапевтичната цел и че следователно същите не трябва да се считат за освободени от ДДС. Той твърди, че испанското дружество нито диагностицира пациенти, нито се грижи за тях, нито им предоставя медицинско лечение или здравна помощ.

[14] В своята касационна жалба жалбоподателят от първоинстанционното производство поддържа, че първоинстанционният съд неправилно е преценил доказателствата, доколкото въз основа на същите, както и въз основа на решения на Съда Verigen Transplantation Service International (C-156/09) и CopyGene (C-262/08) може да се изведе следният отговор на въпросите, поставени от първоинстанционния съд в указанията му във връзка с връщането на преписката:

- i) заключението на назначеното от съда вещо лице потвърждава, че IC има за пряка и несъмнена цел извършването на диагностична дейност, с други думи — има терапевтична цел и следователно отговаря на материалноправното изискване към освободените от ДДС здравни услуги;
- ii) тълкуването на договора за сътрудничество и на Специалните условия заедно с приложенията им позволява да се установи съдържанието на правоотношението, което се изразява в това, че Best Doctors® предоставя на застрахованите лица услугата IC като застрахователно обезщетение, докато FBC се предоставя след диагностичния преглед и е факултативна услуга, съпътстваща диагностичните дейности, а за всички услуги „Best Doctors®“ се прилага единна тарифа;
- iii) от предоставените от жалбоподателя сведения и данни се установява, че услугата IC е характерният елемент на застрахователната услуга, а услугата FBC, когато е включена в застрахователната услуга, е съпътстваща. От това се налага несъмненият извод, че IC — основният елемент от комплексната услуга, предоставяна от Best Doctors® — има пряка и несъмнена терапевтична цел и следователно отговаря на изискванията към освободените от данъка здравни услуги и е освободена от ДДС. Не е необходимо данъчната администрация да събира допълнителни доказателства.

[15] Относими разпоредби от правото на Съюза

Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (Директива за ДДС)

ГЛАВА 2

Освобождавания за някои дейности от обществен интерес

Член 132

1. Държавите членки освобождават следните сделки:

а) доставката на обществените пощенски служби, различни от пътнически транспорт и далекосъобщителни услуги, и съпътстващата ги доставка на стоки;

б) болничната и медицинската помощ, и тясно свързаните с тях дейности, извършвани от публичноправни субекти, или при социални условия, сравними с приложимите за публичноправните субекти, от болници, терапевтични или диагностични медицински центрове и други надлежно признати заведения с подобен характер;

в) предоставянето на медицинска помощ при упражняване на медицински и парамедицински професии, определени от съответната държава членка[.]

[16] Относими разпоредби от националното право

2007. évi CXXVII. törvény — az általános forgalmi adóról (Закон CXXVII от 2007 г. за данъка върху добавената стойност)

ГЛАВА VI

ОСВОБОДЕНИ ДОСТАВКИ

Освободени доставки при дейности от обществен интерес

Член 85, параграф 1

Освободени от данъка са:

[...] [неотнесими разпоредби]

б) доставките на услуги за медицинска помощ от обществени оператори, които действат в това си качество, както и тясно свързаните с тях здравни и транспортни услуги за ранени и болни лица и тясно свързаните доставки на стоки;

с) доставките на услуги от лица, които извършват медицинска дейност, включително природолечение, и които действат в това си качество, както и тясно свързаните с тях здравни услуги за ранени и болни лица.

Производството пред Kúria (Върховен съд)

- [17] В производството по касационните жалби на страните Kúria (Върховен съд) трябва да реши дали услугата, която испанското дружество предоставя на жалбоподателя, е освободена от ДДС в съответствие с член 132, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС.
- [18] Съгласно практиката на Съда Директивата за ДДС (и предхождащата я Шеста директива) очертава много широко приложно поле на ДДС, но освобождава определени дейности от този данък. Тези хипотези на освобождаване представляват самостоятелни понятия на правото на Съюза, които имат за цел да се избегнат различията при прилагането на режима на ДДС в различните държави членки. Целта е да бъдат освободени само дейностите от обществен интерес, които са подробно изброени и описани в Директивата за ДДС. Формулировките, използвани за определяне на случаите на освобождаване, подлежат на стриктно тълкуване, като се има предвид, че тези случаи на освобождаване са изключения от общия принцип, че всяка доставка на стоки или услуги, извършена възмездно от данъчнозадължено лице, се облага с ДДС. Тълкуването на тези формулировки обаче трябва да е съобразено с целите на въпросните освобождавания и с изискванията на присъщия на общата система на ДДС принцип на данъчна неутралност, като същевременно се следи да се запази полезното действие на разпоредбите за освобождаване.
- [19] От практиката на Съда на Европейския съюз се установява, че член 132, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС (или член 13, А, параграф 1, буква б) от предхождащата я Шеста директива) се отнася до медицински услуги, предоставяни в болнична среда, докато буква в) се отнася до здравните услуги, предоставяни извън болнична среда, както в частния кабинет на доставчика на услугата, така и в дома на пациента или на всяко друго място. Понятието „предоставяне на медицинска помощ“ по член 132, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС обхваща услугите с цел диагностициране, терапия и, доколкото е възможно, успешно лечение на заболявания или разстройства на здравето; от това обаче не следва задължително, че терапевтичната цел на дадена услуга трябва да се разбира в особено тесен смисъл.
- [20] Съгласно съдебната практика освободени от ДДС са медицинските прегледи по искане на работодатели или на застрахователи, вземането на кръвни или други телесни проби за изследване за наличие на вируси, инфекции или други заболявания по искане на работодатели или застрахователи или удостоверяването на медицинска годност, например за пътуване, когато целта на тези услуги е главно да се опази здравето на заинтересованото лице (дело D'Ambrumenil и Dispute Resolution Services, C-307/01). Освободени от ДДС са услугите за оказване на терапевтични грижи, извършвани от капиталово

дружество, което предоставя амбулаторни грижи, включително по домовете, чрез наети за целта медицински сестри (с изключение на общата помощ и помощта в домакинството) (дело Kügler, C-141/00), както и предоставяните по телефона услуги, които се състоят в даване на съвети по въпроси на здравето и болестите, при условие че имат терапевтична цел (дело X (Освобождаване от ДДС за телефонни консултации), C-48/19).

[21] Съдът на Европейския съюз обаче е изключил от кръга на освободените доставки изготвянето на медицински експертизи и предоставяните от лекар услуги, чиято цел е да се провери изпълнението на законово или договорно условие или които са необходими за преценка на исканията, които дадено лице може да предяви в различни производства (например дело Finanzamt D, C-657/19). Не е освободено от ДДС издаването на медицинско удостоверение за здравословното състояние на лице, по-специално за целите на отпускане на военна пенсия (дело D'Ambrumenil у Dispute Resolution Services, C-307/01) или на пенсия за инвалидност (Unterpertinger, C-212/01), услугите, чиято цел не е пряко свързана с медицинската дейност (например дело CopuGene, C-262/08 — дейности на банки за стволови клетки, или дело PFC Clinic, C-91/12 — козметични или пластични процедури) или които имат за цел да определят отговорността на дадено лице и да оценят щетите по дела за телесни повреди, както и издаването на медицински заключения, основани на медицински доклади и прегледи, но без извършване на медицински прегледи, или извършването на медицински прегледи с цел изготвянето на съдебномедицински заключения по дела за професионална небрежност на лица, участващи в съдебни производства (дело D'Ambrumenil и Dispute Resolution Services, C-307/01). Не е освободено от ДДС и определянето посредством биологичен анализ на генетичната предразположеност на хората към определени заболявания (дело D., C-384/98), нито услугата за консултации в областта на храненето (дело Frenetikexito, C-581/19).

[22] В разглеждания тук случай тежкото заболяване на застрахованото лице, заедно със смъртта и изтичането на срока на полицата, е покритият от застраховката риск. Отговорността на застрахователя (жалбоподателя) покрива медицинското лечение на застрахованото лице в чужбина и необходимите за това лечение дейности. Услугата, която жалбоподателят получава като освободена доставка, е част от застрахователната услуга, която той предоставя на болното застраховано лице, като съгласно застрахователната полица крайната цел на предоставяната от жалбоподателя услуга е да даде възможност на застрахованото лице при определени заболявания да получи медицинско лечение в чужбина, организирано от испанското дружество, поради което тази услуга в крайна сметка служи за диагностициране, терапия и успешно лечение на заболяването на

застрахованото лице. Услугата, която получава застрахователят, е част от тази сложна система, която включва различни договори, и затова според настоящия състав на Кúria (Върховен съд) те трябва да бъдат взети предвид при решаването на въпроса дали услугата е освободена от данъка.

[23] Като има предвид, че здравните грижи, получавани като застрахователно обезщетение, служат и за диагностициране, терапия и, доколкото е възможно, успешно лечение на заболявания, и като съобрази като цяло практиката на Съда — дела *Unterpertinger* (C-212/01), *Verigen Transplantation Service International* (C-156/09), *CopyGene* (C-262/08), *D.* (C-384/98), *Kügler* (C-141/00), *D'Ambrumenil* и *Dispute Resolution Services* (C-307/01), *X* (Освобождаване от ДДС за телефонни консултации) (C-48/19), *Peters* (C-700/17), *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie* и др. (C-597/17), *Frenetikexito* (C-581/19), *Finanzamt D* (C-657/19), [...] *FC Clinic* (C-91/12), *Klinikum Dortmund* (C-366/12), *Solleveld* и *Van den Jout-van Eijnsbergen* (C-443/04 и C-444/04) и *Future Health Technologies* (C-86/09), настоящият състав на Кúria (Върховен съд) счита, че е необходимо тълкуване на член 132, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС по отношение на фактите по настоящото дело.

[24] [...] [повторение на преюдициалния въпрос, изложен в диспозитива]

[25] [...] [вътрешноправни процесуални въпроси]

Будапеща, 17 юни 2021 г.

[...] [подписи]